Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (čtvrtého senátu)

15. července 2015 *

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Evropské trhy s tepelnými stabilizátory — Rozhodnutí, kterým se konstatují dva případy porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Stanovení cen, rozdělení trhů a výměna citlivých obchodních informací — Doba trvání protiprávních jednání — Promlčení — Délka správního řízení — Přiměřená lhůta — Právo na obhajobu — Přičtení protiprávních jednání — Protiprávní jednání, jehož se dopustily dceřiné společnosti, sdružení bez vlastní právní subjektivity a dceřiná společnost — Výpočet výše pokut“

Ve věci T-47/10,

Akzo Nobel NV, se sídlem v Amsterodamu (Nizozemsko),

Akzo Nobel Chemicals GmbH, se sídlem v Dürenu (Německo),

Akzo Nobel Chemicals BV, se sídlem v Amersfoortu (Nizozemsko),

Akcros Chemicals Ltd, se sídlem ve Warwickshiru (Spojené království),

původně zastoupené C. Swaakem a M. van der Woudem, poté C. Swaakem a R. Wesselingem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené F. Ronkes Agerbeekem a J. Bourkem, poté F. Ronkes Agerbeekem a P. Van Nuffelem, jako zmocněnci, ve spolupráci s J. Holmesem, barrister,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2009) 8682 final ze dne 11. listopadu 2009 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38589 – Tepelné stabilizátory) nebo, podpůrně, návrh na snížení výše uložených pokut,

TRIBUNÁL (čtvrtý senát),

ve složení M. Prek, předseda, I. Labucka (zpravodajka) a V. Kreuschitz, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: S. Spyropoulos, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. září 2014,

* Jednací jazyk: angličtina.

vydává tento

Rozsudek[1]

Skutečnosti předcházející sporu

1 Projednávaná věc se týká rozhodnutí Komise C (2009) 8682 final ze dne 11. listopadu 2009 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38589 – Tepelné stabilizátory) (dále jen „napadené rozhodnutí“).

2 Ve sporu vystupují různé právní subjekty.

I – *Zúčastněné subjekty*

A – *Skupina Akzo*

3 Poté, co společnost Akzo NV v roce 1993 převzala Nobel Industrier, přeměnila se na společnost Akzo Nobel NV (dále jen „společnost Akzo Nobel“), která je zastřešující společností skupiny společností sídlících a působících po celém světě (všechny společně dále jen jako „skupina Akzo“).

4 Výrobu a prodej tepelných stabilizátorů skupiny Akzo prováděly do 19. března 1993 v případě cínových stabilizátorů dceřiné společnosti nepřímo vlastněné ze 100 % zaprvé společností Akzo, která se přeměnila na společnost Akzo Nobel prostřednictvím společnosti Akzo Chemicals International BV, která se přeměnila na společnost Akzo Nobel Chemicals International BV, a zadruhé společnostmi Akzo Chemie GmbH a Akzo Chemicals GmbH, které se přeměnily na společnost Akzo Nobel Chemicals GmbH (dále jen „společnost Akzo GmbH“), a v případě odvětví ESBO/esterů společnost Akzo Chemie Nederland BV a společnost Akzo Chemicals Nederland BV, která se přeměnila na společnost Akzo Nobel Chemicals BV (dále jen „společnost Akzo BV“).

B – *Sdružení Akcros*

5 Dne 19. března 1993 uzavřely dceřiná společnost Akzo Chemicals International, vlastněná ze 100 % společností Akzo, poté společností Akzo Nobel, a dceřiná společnost Harrisons Chemicals (UK) Ltd, vlastněná ze 100 % společností Harrisons & Crosfield plc, která se přeměnila na společnost Elementis plc, rámcovou smlouvu za účelem sloučení činností svých skupin k činnostem vývoje, výroby a uvádění na trh některých chemických výrobků, včetně tepelných stabilizátorů (dále jen „rámcová smlouva z roku 1993“).

6 Rámcová smlouva z roku 1993 stanovila převedení aktiv a zaměstnanců dotčeného odvětví na čtyři sdružení ve Spojeném království, v Německu, v Nizozemsku a ve Spojených státech amerických, přičemž základní kapitál každého sdružení a společností existujících ve Francii (Tinstab SA), v Itálii (Harcros Chemicals Italia SpA), ve Španělsku (Harcros Chemicals Iberia SA) a v Dánsku (Lankro Sandia ApS) měla vlastnit rovnými díly skupina společnosti Akzo Chemicals International, tj. skupina Akzo, a skupina společnosti Harrisons Chemicals (UK).

1 — Jsou uvedeny pouze body tohoto rozsudku, jejichž zveřejnění Tribunál považuje za účelné.

7 Dne 24. března 1993 společnosti Akzo Chemicals International a Harrisons Chemicals (UK) oznámily rámcovou smlouvu z roku 1993 Evropské komisi podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ze dne 21. prosince 1989 o kontrole spojování podniků (Úř. věst. L 395, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 31) v opraveném znění.

8 Rozhodnutím ze dne 29. dubna 1993 prohlásila Komise rámcovou smlouvu z roku 1993 za slučitelnou se společným trhem (dále jen „rozhodnutí o spojení z roku 1993“).

9 Dne 28. června 1993 bylo v souladu s rámcovou smlouvou z roku 1993 ve Spojeném království vytvořeno sdružení Akcros Chemicals (dále jen „sdružení Akcros“) (viz bod 536 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

10 Sdružení Akcros při jeho vytvoření bylo vlastněno rovnými díly společností Pure Chemicals Ltd, vlastněnou ze 100 % původně společností Akzo, která se přeměnila na společnost Akzo Nobel, a různými společnostmi, naposledy společnostmi Elementis UK Ltd a Elementis Services Ltd, které jsou součástí skupiny, jejíž zastřešující společností je společnost Elementis plc (všechny společně dále jen jako „Elementis“).

C – *Společný podnik Akcros*

11 Dne 15. července 1998 se společnost Akzo Nobel dohodla prostřednictvím své 100 % vlastněné dceřiné společnosti Pure Chemicals s Elementis na nákupu podílů Elementis ve sdružení Akcros, které se přeměnilo na společnost Akcros Chemical Ltd (dále jen „společnost Akcros“), jejíž veškerý základní kapitál nepřímo vlastnila od 2. října 1998 společnost Akzo Nobel.

12 Dne 15. března 2007 společnost Akzo Nobel převedla společnost Akcros na GIL Investments.

II – *Správní řízení, jež vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí*

A – *Zahájení šetření ze strany Komise*

13 Šetření, které vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí, bylo zahájeno poté, co společnost Chemtura podala dne 26. listopadu 2002 žádost o ochranu na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155) (viz body 79 a 80 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

14 Dne 30. ledna 2003 přijala Komise na základě čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), rozhodnutí C (2003) 85/4, jímž nařídila společnostem Akzo Nobel Chemicals Ltd, Akcros a jejich dceřiným společnostem podrobit se šetření směřujícímu k vyhledání důkazů případných protisoutěžních jednání (dále jen „rozhodnutí ze dne 30. ledna 2003”).

15 Dne 10. února 2003 přijala Komise rovněž na základě čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 rozhodnutí C (2003) 559/4, kterým se mění rozhodnutí ze dne 30. ledna 2003 (společně dále jen jako „rozhodnutí o kontrole“).

16 Ve dnech 12. a 13. února 2003 byla na základě rozhodnutí o kontrole provedena šetření na místě v prostorách společností Akzo Nobel Chemicals a Akcros nacházejících se v Eccles, Manchester (Spojené království). Během tohoto šetření pořídili zaměstnanci Komise kopie značného počtu dokumentů. V průběhu těchto úkonů zástupci společností Akzo Nobel Chemicals a Akcros zaměstnancům Komise sdělili, že na určité dokumenty se může vztahovat profesní tajemství chránící komunikaci s advokáty (dále jen „sporné dokumenty“).

17 V průběhu zkoumání sporných dokumentů vyvstal spor ohledně pěti dokumentů, se kterými bylo zacházeno dvojím způsobem. Zaměstnanci Komise totiž nedospěli ihned ke konečnému závěru ohledně ochrany, které měly případně požívat dva z dotyčných dokumentů. Proto z nich pořídili kopie a vložili je do zapečetěné obálky, kterou na konci svého šetření odnesli s sebou. Pokud jde o další tři sporné dokumenty, zaměstnanec Komise odpovědný za šetření měl za to, že nejsou chráněny profesním tajemstvím, a pořídil z nich proto kopie, které připojil ke zbytku spisu, aniž je uložil do spisu odděleně v zapečetěné obálce.

18 Tento spor vyvolal rozsáhlé soudní řízení (dále jen „soudní řízení Akzo“).

B – *Soudní řízení Akzo*

19 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 11. dubna 2003 podaly společnosti Akzo Nobel Chemicals a Akcros žalobu, jejímž předmětem byl v podstatě návrh na zrušení rozhodnutí C (2003) 559/4 ze dne 10. února 2003 a v případě potřeby rozhodnutí ze dne 30. ledna 2003, která těmto společnostem a jejich dceřiným společnostem ukládala povinnost podrobit se předmětnému šetření (věc T-125/03, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise).

20 Dne 17. dubna 2003 podaly společnosti Akzo Nobel Chemicals a Akcros návrh na vydání předběžného opatření, kterým se domáhaly zejména odkladu vykonatelnosti rozhodnutí o kontrole (věc T-125/03 R, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise).

21 Dne 8. května 2003 přijala Komise na základě čl. 14 odst. 3 nařízení č. 17 rozhodnutí C (2003) 1533 final (dále jen „rozhodnutí ze dne 8. května 2003“), kterým zamítla žádost žalobkyň, aby byla dodržena důvěrnost sporných dokumentů.

22 V rozhodnutí ze dne 8. května 2003 Komise zamítla žádost, kterou se společnosti Akzo Nobel Chemicals a Akcros domáhaly, aby jim byly vráceny sporné dokumenty, a uvedla, že hodlá otevřít zapečetěnou obálku, přičemž však podotkla, že k tomuto úkonu nepřistoupí před uplynutím lhůty k podání žaloby proti uvedenému rozhodnutí.

23 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 4. července 2003 podaly společnosti Akzo Nobel Chemicals a Akcros žalobu znějící na zrušení rozhodnutí ze dne 8. května 2003 (věc T-253/03, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise).

24 Kromě toho podaly návrh na vydání předběžného opatření, kterým se domáhaly zejména odkladu vykonatelnosti rozhodnutí ze dne 8. května 2003 (věc T-253/03 R, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise).

25 Usnesením předsedy Tribunálu ze dne 30. října 2003 byl návrh podaný ve věci T-125/03 R, týkající se rozhodnutí o šetření, zamítnut, ale návrhu podanému ve věci T-253/03 R, týkající se ochrany důvěrnosti sporných dokumentů, bylo částečně vyhověno (usnesení ze dne 30. října 2003, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise, T-125/03 R a T-253/03 R, Recueil, EU:C:2003:287).

26 Toto usnesení bylo zrušeno usnesením ze dne 27. září 2004, Komise v. Akzo a Akcros [C-7/04 P (R), Sb. rozh., EU:C:2004:566].

27 Dopisem ze dne 15. října 2004 kancelář Tribunálu vrátila Komisi zapečetěnou obálku obsahující dva sporné dokumenty (body 84 až 90 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

28 Rozsudkem Tribunálu ze dne 17. září 2007 byla žaloba podaná ve věci T-125/03 namířená proti rozhodnutím o šetření odmítnuta jako nepřípustná. Žaloba podaná ve věci T-253/03 týkající se sporných dokumentů byla zamítnuta jako neopodstatněná v podstatě proto, že Komise nepochybila,

pokud rozhodla, že se na žádný ze sporných dokumentů ve skutečnosti nevztahuje ochrana důvěrnosti komunikace mezi advokáty a klienty (rozsudek ze dne 17. září 2007, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise, T-125/03 a T-253/03, Sb. rozh., EU:T:2007:287, body 57 a 184).

29 Rozsudkem ze dne 14. září 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise (C-550/07 P, Sb. rozh., EU:C:2012:512), Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek podaný proti rozsudku Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise, bod 28 výše (EU:T:2007:287).

C – *Ukončení šetření ze strany Komise*

30 Komise dne 8. října 2007 a několikrát v průběhu roku 2008 zaslala zúčastněným podnikům žádosti o informace na základě článku 18 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) (body 91 a 92 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

31 Dne 17. března 2009 přijala Komise oznámení námitek, které dne 18. března 2009 předala několika společnostem, včetně žalobkyň – společností Akzo Nobel, Akzo GmbH, Akzo BV a Akcros (bod 95 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

32 Dne 11. listopadu 2009 přijala Komise napadené rozhodnutí.

III – *Napadené rozhodnutí*

33 Komise v napadeném rozhodnutí konstatovala, že několik podniků porušilo článek 81 ES a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP), když se na území pokrývajícím EHP účastnilo dvou souborů protisoutěžních dohod a jednání ve vzájemné shodě, které se týkaly odvětví cínových stabilizátorů a odvětví epoxidového oleje ze sójových bobů a esterů (dále jen „odvětví ESBO/esterů“).

34 Napadené rozhodnutí konstatuje existenci dvou případů protiprávního jednání týkajících se dvou kategorií tepelných stabilizátorů; jde o výrobky, které jsou přidávány k základním výrobkům na bázi polyvinylchloridu (PVC) za účelem zlepšení jejich tepelné odolnosti (bod 3 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

35 Podle článku 1 napadeného rozhodnutí každý z těchto případů protiprávního jednání spočíval ve stanovení cen, rozdělení trhů prostřednictvím prodejních kvót, rozdělení zákazníků a výměně citlivých obchodních informací, a to zejména o zákaznících, produkci a prodejích.

36 V napadeném rozhodnutí je uvedeno, že se dotyčné podniky účastnily protiprávního jednání v průběhu různých období od 24. února 1987 do 21. března 2000 v případě cínových stabilizátorů a od 11. září 1991 do 26. září 2000 v případě odvětví ESBO/esterů.

37 Napadené rozhodnutí bylo určeno, pokud jde o jednotlivá protiprávní jednání, 20 společnostem, které se buď účastnily dotyčných protiprávních jednání přímo, nebo jim byla odpovědnost přičtena jako mateřským společnostem (bod 510 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

A – *Přičtení protiprávních jednání v napadeném rozhodnutí*

38 Podle článku 1 napadeného rozhodnutí jsou žalobkyně odpovědné za svoji účast na protiprávním jednání týkajícím se cínových stabilizátorů v období od 24. února 1987 do 21. března 2000 v případě společnosti Akzo Nobel, v období od 24. února 1987 do 28. června 1993 v případě společnosti Akzo GmbH a v období od 28. června 1993 do 21. března 2000 v případě společnosti Akcros. Stejně tak jsou žalobkyně podle článku 1 napadeného rozhodnutí odpovědné za svoji účast na protiprávním

jednání týkajícím se oblasti ESBO/esterů v období od 11. září 1991 do 22. března 2000 v případě společnosti Akzo Nobel, v období od 11. září 1991 do 28. června 1993 v případě společnosti Akzo BV a v období od 28. června 1993 do 22. března 2000 v případě společnosti Akcros.

39 Společnosti Akzo Nobel byla tedy v napadeném rozhodnutí přičtena odpovědnost jako zastřešující společnosti skupiny společností, z nichž se některé přímo účastnily protiprávních jednání, a to za celou dobu trvání protiprávního jednání, tj. od 24. února 1987 do 22. března 2000.

40 Co se týče období před 28. červnem 1993 (dále jen „první období protiprávního jednání“), Komise měla za to, že se protiprávních jednání přímo účastnily společnosti nepřímo vlastněné společností Akzo, která se přeměnila na společnost Akzo Nobel, tj. konkrétně v případě protiprávního jednání týkajícího se cínových stabilizátorů společnost Akzo GmbH a v případě protiprávního jednání týkajícího se odvětví ESBO/esterů společnost Akzo BV (body 512 až 519 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

41 Co se týče období od 28. června 1993 do 2. října 1998 (dále jen „druhé období protiprávního jednání“), Komise měla za to, že se protiprávních jednání dopustilo sdružení Akcros (body 563 a 564 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

42 Co se týče období od 2. října 1998 do 21. března 2000 v případě cínových stabilizátorů a období od 2. října 1998 do 22. března 2000 v případě odvětví ESBO/esterů (dále jen „třetí období protiprávního jednání“), Komise měla za to, že se protiprávních jednání dopustila společnost Akcros (body 582 až 587 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

43 Pokud jde o pravomoc Komise uložit žalobkyním za tato protiprávní jednání pokuty, Komise v napadeném rozhodnutí odmítla argumenty žalobkyň, podle kterých mohla a měla pokračovat ve vyšetřování v průběhu řízení zahájených před Tribunálem v rámci soudního řízení Akzo. Komise totiž měla za to, že se desetiletá promlčecí lhůta, v níž může uplatnit své právo uložit pokuty, kvůli soudnímu řízení Akzo pozastavila s účinky *erga omnes* (body 672 až 682 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

B – *Uložení pokut v napadeném rozhodnutí*

44 Článek 2 napadeného rozhodnutí zní:

„Z důvodu protiprávního jednání (protiprávních jednání) v odvětví cínových stabilizátorů […] se ukládají tyto pokuty:

1) Elementis plc, Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited, [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí nerozdílně 875 200 eur;

2) Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited, [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí nerozdílně 2 601 500 eur;

3) Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited a [Akzo Nobel] uhradí nerozdílně 4 546 300 eur;

4) [Akzo Nobel], [Akzo GmbH] a [Akcros] uhradí nerozdílně 1 580 000 eur;

5) [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí nerozdílně 944 300 eur;

6) [Akzo Nobel] a [Akzo GmbH] uhradí nerozdílně 9 820 000 eur;

7) [Akzo Nobel] uhradí 1 432 700 eur;

[…]

Z důvodu protiprávního jednání (protiprávních jednání) v odvětví [(ESBO)/esterů] se ukládají tyto pokuty:

18) Elementis plc, Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited, [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí 1 115 200 eur;

19) Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited, [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí nerozdílně 2 011 103 eur;

20) Elementis Holdings Limited, Elementis Services Limited a [Akzo Nobel] uhradí nerozdílně 7 116 697 eur;

21) [Akzo Nobel], [Akzo BV] a [Akcros] uhradí nerozdílně 2 033 000 eur;

22) [Akzo Nobel] a [Akcros] uhradí nerozdílně 841 697 eur;

23) [Akzo Nobel] a [Akzo BV] uhradí nerozdílně 3 467 000 eur;

24) [Akzo Nobel] uhradí 2 215 303 eur […]“

45 Ke stanovení výše pokut Komise použila pokyny o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“).

[omissis]

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

51 Žalobkyně podaly žalobu proti napadenému rozhodnutím návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 27. ledna 2010.

52 V dopise ze dne 29. července 2011 zaslaném kanceláři Tribunálu chtěla Komise Tribunál upozornit na důsledky, které má v projednávané věci rozsudek ArcelorMittal Luxembourg v. Komise a Komise v. ArcelorMittal Luxembourg a další, bod 48 výše (EU:C:2011:190); Tribunál vzal tuto skutečnost na vědomí.

53 Komise v uvedeném dopise v prvé řadě vzala zpět argumenty uvedené v bodech 55 až 65 žalobní odpovědi a v bodech 27 až 33 dupliky, které uplatnila podpůrně a které vycházely z přerušení řízení vedeného proti společnostem Akzo Nobel, Akzo GmbH a Akzo BV.

54 Pro objasnění Komise dále upřesnila, že trvá na svém argumentu vycházejícím z přerušení řízení vedeného proti společnosti Akcros a na celé své odpovědi na žalobní důvod vycházející z porušení pravidel promlčení vůči všem ostatním žalobkyním.

[omissis]

97 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 23. září 2014.

98 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:

— zrušil napadené rozhodnutí;

— podpůrně snížil výši pokut, které jim byly uloženy;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

99 Komise navrhuje, aby Tribunál:

— žalobu zamítl;

— uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

[omissis]

Právní otázky

102 Žalobkyně uplatňují na podporu žaloby pět žalobních důvodů.

103 První žalobní důvod vychází z porušení pravidel promlčení. Druhý žalobní důvod vychází z porušení zásad správní péče a dodržení přiměřené lhůty. Třetí žalobní důvod vychází z porušení práva na obhajobu. Čtvrtý žalobní důvod vychází z pochybení při přičtení protiprávních jednání a uložení pokut. Pátý žalobní důvod vychází z pochybení při výpočtu výše pokut.

I – K *prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení pravidel promlčení*

104 V rámci prvního žalobního důvodu, vycházejícího z porušení pravidel promlčení, žalobkyně tvrdí, že pokud jde o první období protiprávního jednání, Komise již proti nim nemohla zasáhnout a že protiprávní jednání byla ukončena „na přelomu let 1996/1997“ či „nejpozději“ v roce 1997, takže Komise napadeným rozhodnutím porušila čl. 25 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1/2003.

105 Podpůrně žalobkyně tvrdí, že Komise v každém případě porušila čl. 25 odst. 5 nařízení č. 1/2003, jelikož v napadeném rozhodnutí nedoložila existenci protiprávních jednání během let 1999 a 2000.

106 Je tedy třeba posoudit argumenty, které žalobkyně uplatňují v rámci prvního žalobního důvodu, vycházejícího z porušení pravidel promlčení, a to zaprvé v souvislosti s prvním obdobím protiprávního jednání a zadruhé v souvislosti s druhým a třetím obdobím protiprávního jednání.

A – *K prvnímu období protiprávního jednání*

1. Argumenty účastnic řízení

107 Žalobkyně uvádějí, že z bodu 512 odůvodnění a čl. 1 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) napadeného rozhodnutí vyplývá, že společnosti skupiny Akzo, které se podle Komise přímo dopustily protiprávního jednání během prvního období protiprávního jednání (tj. v případě cínových stabilizátorů v období od 24. února 1987 do 28. června 1993 a v případě odvětví ESBO/esterů v období od 11. září 1991 do 28. června 1993), a to konkrétně společnosti Akzo GmbH a Akzo BV, ukončily svoji účast na protiprávních jednáních dne 28. června 1993.

108 Podle čl. 25 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1/2003 již tedy Komise od 28. června 1998 vůči společnostem Akzo GmbH a Akzo BV nemohla zasáhnout.

109 Žalobkyně však tvrdí, že Komise vůči nim učinila první oficiální úkon ve dnech 12. a 13. února 2003.

110 Společnostem Akzo GmbH a Akzo BV tudíž nelze přičítat žádnou odpovědnost.

111 Je tak třeba zrušit čl. 1 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) napadeného rozhodnutí.

112 Ze stejných důvodů nelze v případě prvního období protiprávního jednání přičítat odpovědnost ani společnosti Akzo Nobel jako mateřské společnosti těchto dvou společností.

113 Proto je třeba v rámci projednávaných argumentů alespoň částečně zrušit pokuty uložené v čl. 2 bodech 4, 6, 21 a 23 napadeného rozhodnutí.

114 Komise tvrdí, že v napadeném rozhodnutí doložila, že v odvětví cínových stabilizátorů se subjekty skupiny Akzo účastnily protiprávního jednání v období od roku 1987 do března 2000 a v odvětví ESBO/esterů v období od roku 1991 do března 2000.

115 Jak vyplývá z bodu 527 odůvodnění napadeného rozhodnutí, Komise vycházela ze zjištění, že pokud se podnik účastnil protiprávního jednání po určitou dobu, během níž se postupně skládal z různých právních subjektů, nemůže se dovolávat pravidel promlčení, která by byla důsledkem těchto vnitřních reorganizací. V opačném případě by se podniky mohly vnitřní reorganizací snadno vyhnout uplatnění pravidel promlčení. Článek 81 ES a pravidla promlčení upravená v článku 25 nařízení č. 1/2003 se uplatní na podniky, nikoli na právní subjekty, ze kterých se tyto podniky skládají. Z toho vyplývá, že pokud se právnické osoby, které jsou součástí podniku Akzo, účastní protiprávního jednání, promlčecí lhůta začíná běžet dnem, kdy je ukončeno protiprávní jednání uvedeného podniku.

116 Komise uvádí, že první vyšetřovací úkony byly provedeny v lednu a únoru 2003, čímž se znovu rozběhla pětiletá promlčecí lhůta, a že další vyšetřovací úkony následovaly, takže první napadené rozhodnutí bylo přijato ve lhůtě pěti let od posledního vyšetřovacího úkonu.

2. Závěry Tribunálu

117 V rámci této první části prvního žalobního důvodu, vycházející z porušení čl. 25 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1/2003, žalobkyně tvrdí, že Komisi dne 28. června 1998 uplynula promlčecí lhůta pro zásah vůči společnostem Akzo GmbH a Akzo BV a rovněž pro uložení pokuty, kterou by měly tyto společnosti uhradit nerozdílně se společností Akzo Nobel jako jejich mateřskou společností.

118 V tomto ohledu je třeba předně připomenout, že podle čl. 25 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1/2003 se pravomoc Komise k uložení sankcí za porušení čl. 81 ES promlčuje ve lhůtě pěti let.

119 V článku 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003 je upřesněno, že tato lhůta začíná běžet dnem, kdy došlo k protiprávnímu jednání, ale že v případě trvajícího nebo opakovaného protiprávního jednání začíná lhůta běžet dnem, kdy bylo toto protiprávní jednání ukončeno.

120 Článek 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003 uvádí, že promlčecí lhůtu pro uložení pokuty přerušuje každý úkon učiněný Komisí za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním.

121 V projednávaném případě je přitom nesporné, že Komise v napadeném rozhodnutí přičetla odpovědnost jak společnosti Akzo GmbH – za protiprávní jednání týkající se cínových stabilizátorů – tak společnosti Akzo BV – za protiprávní jednání týkající se odvětví ESBO/esterů, za období trvající až do dne 28. června 1993 [viz body 512 a 513 odůvodnění, jakož i čl. 1 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) napadeného rozhodnutí].

122 Rovněž je nesporné, že odpovědnost za protiprávní jednání spáchaná během prvního období protiprávního jednání byla v napadeném rozhodnutí přičtena společnosti Akzo Nobel pouze na základě protiprávních jednání společnosti Akzo GmbH v případě cínových stabilizátorů a společnosti Akzo BV v případě odvětví ESBO/esterů (viz bod 514 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

123 Rovněž je nesporné, že Komise učinila první úkony za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávními jednáními, týkající se jak cínových stabilizátorů, tak odvětví ESBO/esterů, až na začátku roku 2003.

124 Nelze tedy zpochybnit, že ve vztahu ke společnostem Akzo GmbH a Akzo BV učinila Komise první úkony za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávními jednáními ve smyslu čl. 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003, týkající se jak cínových stabilizátorů, tak odvětví ESBO/esterů, po uplynutí lhůty stanovené v odstavci 1 tohoto ustanovení.

125 V tomto ohledu je třeba připomenout, že promlčení podle čl. 25 nařízení č. 1/2003 nemá za následek zánik existence protiprávního jednání ani nemožnost Komise v rozhodnutí konstatovat odpovědnost za takové protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2005, Sumitomo Chemical a Sumika Fine Chemicals v. Komise, T-22/02 a T-23/02, Sb. rozh., EU:T:2005:349, body 60 až 63), ale pouze neuplatnění postupů určených k uložení sankcí v případě subjektů, ve vztahu k nimž k promlčení došlo (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. června 2012, Bolloré v. Komise, T-372/10, Sb. rozh., EU:T:2012:325, bod 194).

126 Z doslovného, teleologického a systematického výkladu článku 25 nařízení č. 1/2003 kromě toho vyplývá, že podobně jako osobní procesní záruky, mezi které patří právo na obhajobu, a povinnost Komise předat dotčené právnické osobě oznámení námitek i rozhodnutí, kterým se ukládají takové sankce (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, Sb. rozh., EU:C:2009:536, body 57 a 59), se jednotlivě na každou právnickou osobu, vůči níž je vedeno stíhání Komise, vztahuje i promlčení podle odstavce 1 a může jí být namítáno. Judikatura již v této souvislosti uznala, že pouhá skutečnost, že uplynutí promlčecí lhůty jde ku prospěchu dceřiné společnosti skupiny společností ve smyslu hospodářské jednotky, nevede k tomu, že by byla zpochybněna odpovědnost mateřské společnosti a že by bylo zabráněno jejímu stíhání (v tomto smyslu viz rozsudek Bolloré v. Komise, bod 125 výše, EU:T:2012:325, body 193 až 196, který v tomto ohledu nebyl zpochybněn rozsudkem ze dne 8. května 2014, Bolloré v. Komise, C-414/12 P, EU:C:2014:301, bod 109).

127 Tento závěr neodporuje použití pojmu „podnik“ ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES v čl. 25 odst. 3 a 4 nařízení č. 1/2003, jehož cílem je pouze vymezit úkony, kterými se přerušuje promlčecí lhůta, jakož i rozsah jejich účinků na všechny podniky a sdružení podniků, které se podílely na protiprávním jednání, tj. včetně právnických osob, kterými jsou tyto podniky a tato sdružení tvořeny (v tomto smyslu viz rozsudek Bolloré v. Komise, bod 125 výše, EU:T:2012:325, body 198 a následující).

128 Z toho v projednávaném případě vyplývá, že i kdyby společnosti Akzo GmbH a Akzo BV zůstaly rovnoprávnými členy skupiny Akzo, mohly se na rozdíl od společnosti Akzo Nobel legitimně dovolávat toho, že ve vztahu k nim uplynula promlčecí lhůta.

129 Je tudíž třeba vyhovět námitkám, které žalobkyně uplatňují na základě čl. 25 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1/2003, a zrušit čl. 2 body 4, 6, 21 a 23 napadeného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém byly společnostem Akzo GmbH a Akzo BV uloženy pokuty za první období protiprávního jednání; ve zbývající části je však třeba námitky zamítnout.

[omissis]

II – *Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení zásad správní péče a dodržení přiměřené lhůty [omissis]*

A – *Ke druhému žalobnímu důvodu v rozsahu, v němž byl uplatněn za účelem změny napadeného rozhodnutí*

319 V rámci druhého žalobního důvodu, vycházejícího z porušení zásad správní péče a dodržení přiměřené lhůty, žalobkyně podpůrně navrhují změnu napadeného rozhodnutí, konkrétně snížení výše pokut, které jim byly uloženy.

1. Argumenty účastnic řízení

320 Žalobkyně se domnívají, že i kdyby Tribunál rozhodl, že porušení zásad správní péče a dodržení přiměřené lhůty nevedlo k porušení jejich práva na obhajobu, takže by tento žalobní důvod nemohl odůvodnit zrušení napadeného rozhodnutí v plném rozsahu, měl by uvedená porušení zohlednit a v rámci výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci podstatně snížit výši uložených pokut nebo ji přinejmenším snížit o 1 %, podobně jak to učinila Komise v napadeném rozhodnutí u všech ostatních podniků.

321 V tomto smyslu žalobkyně tvrdí, že Komise je tím, že jim nepřiznala snížení pokut o 1 %, čímž porušila zásadu rovného zacházení, patrně sankcionovala, a to diskriminačním způsobem, za to, že uplatnily svá práva v rámci soudního řízení Akzo, což je v rozporu se zásadou účinné soudní ochrany a odrazuje to podniky zúčastněné v jiných případech od uplatňování jejich práv.

322 Komise tvrdí, že uplatněná snížení představovala kompenzační opatření pro ostatní podniky, které musely čekat na konec soudního řízení Akzo a nacházely se v odlišné situaci než žalobkyně, jelikož ty soudní řízení Akzo vyvolaly. Z praktického hlediska je zjevně nepřijatelné naznačovat, že nepřiznání výjimečného snížení výše sankce, uložené žalobkyním v projednávaném případě, o 1 % má odrazující vliv na ochotu jiných žalobců, kteří se nachází v téže situaci, vykonávat v jiných případech svá práva.

2. Závěry Tribunálu

323 V rámci druhého žalobního důvodu, vycházejícího z porušení zásad správní péče a dodržení přiměřené lhůty, žalobkyně podpůrně navrhují změnu napadeného rozhodnutí, konkrétně snížení výše pokut, které jim byly uloženy.

324 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Tribunál může na základě porušení zásady dodržení přiměřené lhůty – za předpokladu, že z důvodu délky správního řízení nedošlo k porušení práva na obhajobu – v rámci výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci snížit výši uložených pokut (rozsudek ze dne 6. února 2014, AC-Treuhand v. Komise, T-27/10, Sb. rozh., EU:T:2014:59, bod 278, napadený kasačním opravným prostředkem).

325 V projednávaném případě je nutno konstatovat, že Komise nezpochybňuje nepřiměřenou délku správního řízení – sama v napadeném rozhodnutí snížila výši pokut uložených všem zúčastněným podnikům kromě žalobkyň.

326 Komise toto rozdílné zacházení odůvodňuje tak, že poukazuje na rozdíl v objektivně srovnatelných situacích spočívající v tom, že na rozdíl od ostatních podniků to byly právě žalobkyně, kdo vyvolal soudní řízení Akzo.

327 Toto odůvodnění nelze přijmout.

328 Bez ohledu na otázku, zda by byly ostatní podniky odrazovány od soudního uplatňování svých práv, i kdyby se jich týkalo šetření Komise pro porušení pravidel hospodářské soutěže, se totiž argumentace Komise jeví jako neslučitelná se zásadou účinné soudní ochrany.

329 Tím, že Komise přiznala snížení uložených pokut z důvodu délky správního řízení všem ostatním zúčastněným podnikům, avšak nikoliv žalobkyním, a to pouze kvůli soudnímu řízení Akzo, jak vyplývá z bodů 771 a 772 odůvodnění napadeného rozhodnutí, dopustila se v rámci uvedeného rozhodnutí neodůvodněného nerovného zacházení.

330 Tribunál je tedy v rámci výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci toho názoru, že výše pokut uložených žalobkyním musí být snížena o 1 %.

331 Celková výše pokut uložených v čl. 2 bodech 1 až 7 a 18 až 24, tj. 40,6 milionu eur pro společnost Akzo Nobel a 12,002 milionu eur pro společnost Akcros, se snižuje na 40,194 milionu eur pro společnost Akzo Nobel a na 11,881980 milionu eur pro společnost Akcros.

[omissis]

K nákladům řízení

449 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

450 V projednávaném případě přitom Tribunál částečně vyhověl návrhovým žádáním žalobkyň.

451 S ohledem na okolnosti této věci je tedy třeba rozhodnout, že Komise nahradí dvě pětiny nákladů řízení žalobkyň a ponese tři pětiny vlastních nákladů řízení. Žalobkyně ponesou tři pětiny vlastních nákladů řízení a nahradí dvě pětiny nákladů řízení Komise.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (čtvrtý senát)

rozhodl takto:

1) Článek 2 body 4, 6, 21 a 23 rozhodnutí Komise C (2009) 8682 final ze dne 11. listopadu 2009 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38589 – Tepelné stabilizátory) se zrušují v rozsahu, v němž ukládají pokuty společnostem Akzo Nobel Chemicals GmbH a Akzo Nobel Chemicals BV.

2) Celková výše pokut uložených v čl. 2 bodech 1 až 7 a 18 až 24 rozhodnutí C (2009) 8682 final se snižuje na 40,194 milionu eur pro společnost Akzo Nobel NV a na 11,881980 milionu eur pro společnost Akcros Chemicals Ltd.

3) Ve zbývající části se žaloba zamítá.

4) Evropská komise nahradí dvě pětiny nákladů řízení společností Akzo Nobel, Akzo Nobel Chemicals GmbH, Akzo Nobel Chemicals BV a Akcros Chemicals a ponese tři pětiny vlastních nákladů řízení. Společnosti Akzo Nobel, Akzo Nobel Chemicals GmbH, Akzo Nobel Chemicals BV a Akcros Chemicals ponesou tři pětiny vlastních nákladů řízení a nahradí dvě pětiny nákladů řízení Komise.

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 15. července 2015.

Podpisy.